

Προετοιμασία των μαθητών της Ευρώπης για έναν αβέβαιο κόσμο

Οι κλιματικές καταστροφές, οι κυβερνοαπειλές, οι πανδημίες και η γεωπολιτική αστάθεια δεν αποτελούν πλέον μακρινούς κινδύνους: αποτελούν ολοένα και περισσότερο, μέρος της καθημερινής πραγματικότητας της Ευρώπης. Η εκπαίδευση έχει να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στο να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν αυτούς τους κινδύνους και να ανταποκριθούν με αυτοπεποίθηση, αλληλεγγύη και ανθεκτικότητα.

Η νέα έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ εξετάζει πώς η εκπαίδευση ετοιμότητας ενσωματώνεται στην προσχολική εκπαίδευση και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε όλη την Ευρώπη. Με βάση δεδομένα από το σχολικό έτος 2025-2026, αναλύει πώς τα εκπαιδευτικά συστήματα υποστηρίζουν τα παιδιά στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων ετοιμότητας: από την επίγνωση του κινδύνου έως την αποτελεσματική συνεργασία σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Τα ευρήματα δείχνουν ότι η ετοιμότητα αντιμετωπίζεται ολοένα και περισσότερο ως βασική διάσταση της εκπαίδευσης. Σε όλη την Ευρώπη, οι καινοτόμες προσεγγίσεις των αναλυτικών προγραμμάτων και τα σχέδια ανθεκτικότητας σε επίπεδο σχολείου βοηθούν τα σχολεία να προβλέπουν, να απορροφούν και να ανταποκρίνονται σε απρόβλεπτα γεγονότα, ενώ παράλληλα καλλιεργούν μια νέα γενιά που είναι ενημερωμένη, ικανή και έτοιμη να δράσει.

Αυτό το έργο είναι σταθερά εδραιωμένο στο πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ. Τον Μάρτιο του 2025, η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ursula von der Leyen, υπογράμμισε

τη σημασία της ενίσχυσης της ετοιμότητας της Ευρώπης για κρίσεις και ασφάλεια ως κοινή ευρωπαϊκή ευθύνη. Αυτή η πολιτική δυναμική ενισχύθηκε από την έναρξη της Στρατηγικής της Ένωσης Ετοιμότητας της ΕΕ, η οποία αναδεικνύει την εκπαίδευση ως βασικό μοχλό για την προετοιμασία του πληθυσμού, σύμφωνα με τους στόχους της Ένωσης Δεξιοτήτων.

Τα κυριότερα ευρήματα της έκθεσης με μια ματιά:

- Η εκμάθηση του τρόπου προετοιμασίας αποκτά μεγαλύτερη έμφαση καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν: οι αναφορές στα αναλυτικά προγράμματα αυξάνονται από περίπου τις μισές χώρες σε επίπεδο προσχολικής εκπαίδευσης σε σχεδόν τα τρία τέταρτα σε επίπεδο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ακόμη και σε συστήματα όπου η εκπαίδευση ετοιμότητας δεν περιλαμβάνεται ρητά στα αναλυτικά προγράμματα, οι εθνικές αρχές συνήθως παρέχουν στους εκπαιδευτικούς πόρους και εργαλεία για να βοηθήσουν τα παιδιά να προετοιμαστούν για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- Διαφορετική εστίαση ανά επίπεδο εκπαίδευσης: Στην προσχολική εκπαίδευση, η έμφαση δίνεται στην παροχή βοήθειας στα μικρά παιδιά να αντιληφθούν τον κίνδυνο, να κατανοήσουν απλούς κανόνες ασφαλείας και να εξασκηθούν στην προστασία τους μέσω της καθημερινής ρουτίνας και του παιχνιδιού.
- Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, αυτό το θεμέλιο επεκτείνεται σε πιο πρακτικές, προσανατολισμένες στη δράση δεξιότητες, με τα παιδιά να κατανοούν γιατί χρειάζονται κανόνες και πώς να αντιδρούν πιο ανεξάρτητα.
- Οι δεξιότητες προστασίας της ζωής είναι κεντρικές: οι περισσότερες χώρες δίνουν έμφαση στις δεξιότητες προστασίας της ζωής στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, καθοδηγώντας τα παιδιά να αναγνωρίζουν διαφορετικά είδη κινδύνων, να εφαρμόζουν προστατευτικές συμπεριφορές και να οικοδομούν ανθεκτικότητα σε απρόβλεπτες καταστάσεις.
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών παραμένει άνιση: στα περισσότερα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα, η ετοιμότητα δεν αποτελεί επίσημη απαίτηση στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Όπου απαιτείται, η εκπαίδευση συνήθως καλύπτει τις εθνικές πολιτικές ασφαλείας και τις πρακτικές αντιδράσεις σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- Ο διάλογος πολιτικής για την εκπαίδευση σε θέματα ετοιμότητας κερδίζει έδαφος σε όλη την Ευρώπη. Ένας αυξανόμενος αριθμός χωρών ενσωματώνει την εκπαίδευση σε θέματα ετοιμότητας στα εθνικά σχέδια ανθεκτικότητας, ευθυγραμμίζεται με τα πλαίσια της ΕΕ και αξιοποιεί την οικονομική και τεχνική υποστήριξη της ΕΕ.
- Σχεδιάζεται επέκταση: περίπου τα μισά εκπαιδευτικά συστήματα σχεδιάζουν να ενισχύσουν την εκπαίδευση σε θέματα ετοιμότητας σε εθνικό επίπεδο, συχνά μέσω μιας ολιστικής σχολικής προσέγγισης που περιλαμβάνει την ηγεσία, το προσωπικό και τους μαθητές.

Για να μάθετε πώς τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα οικοδομούν την ανθεκτικότητα από τα πρώτα χρόνια της εκπαίδευσης, κατεβάστε την πλήρη έκθεση εδώ: <https://link.europa.eu/J8dgxy>